

AFYONKARAHİSAR TİCARET VE SANAYİ ODASI

ŞEKER SEKTÖRÜ VE ŞEKER FABRİKASI ARAŞTIRMA RAPORU

MART 2018

Bu Rapor Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası AR-GE ve Dış İlişkiler Birimi tarafından derlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

1. DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE ŞEKER SEKTÖR ANALİZİ	1
1.1. DÜNYA'DA ŞEKER SEKTÖRÜ	1
1.2. TÜRKİYE ŞEKER SEKTÖRÜ	4
1.3. DÜNYA VE TÜRKİYE ŞEKER SEKTÖRÜ KARŞILAŞTIRILMASI	10
2. AFYONKARAHİSAR ŞEKER FABRİKASI	11
2.1. ZİRAİ FAALİYETLER	13
2.2. SATIŞ / PAZARLAMA	14
2.3. PERSONEL DURUMU	16
3. ÖZELLEŞTİRME İLE İLGİLİ BİLGİ BEKLENTİLERİ	16

1. DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE ŞEKER SEKTÖR ANALİZİ

1.1. DÜNYA'DA ŞEKER SEKTÖRÜ

- 2016/17 döneminde dünyada 5,9 milyon ton arz açığı
- Dünya şeker stok miktarı 2010/11 döneminden beri en düşük seviyede(2017 YILI İÇİN)
- Dünya şeker ticaretinde önemli düzeyde daralma

Önceki dönemde keskin bir şekilde düşen dünya şeker üretiminin 2016/17 döneminde 2,262 milyon ton, yani %1,36 oranında artarak 168,334 milyon tona ulaşması beklenmektedir. Dünya şeker tüketiminin ise bir önceki döneme göre 2,772 milyon ton, yani %1,62 oranında artarak 174,203 milyon ton olması beklenmektedir.

Dünya şeker üretimindeki artışa rağmen, ihracatçı ülkelerin üretimlerindeki azalma nedeniyle dünya şeker ihracat hacminde daralma beklenmektedir. 2015/16 döneminde 58,955 milyon olan ihracat miktarının 2016/17 döneminde 58,250 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir.

İthalatçı ülkelerdeki üretim artışı ve mevcut stoklarını kullanmalarından dolayı bu ülkelerin ithalat talebinde azalma beklenmektedir. 2015/16 döneminde 59,194 milyon ton olan ithalat talebinin 2016/17 döneminde 58,095 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir.

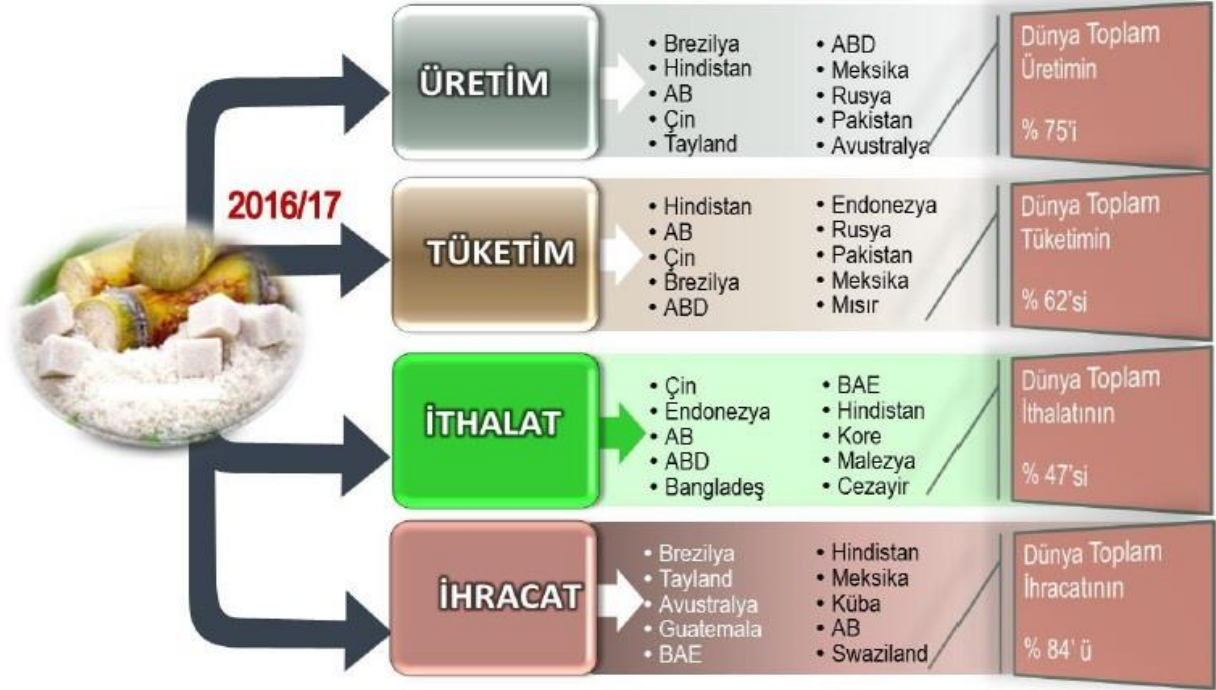
2016/17 döneminde önceki döneme göre %4,22 düşüş ile stok/üretim oranının %43,78 olması beklenmektedir. Bu oran aynı zamanda stok/tüketim oranında kritik seviye olan %45'in altına düşmüştür.

Yukarıda verilen 2016/17 dönemine ait istatistiksel rakamlarda dikkat çekilmesi gereken 3 temel faktör ortaya çıkarmıştır:

- Üretimden daha fazla tüketim
- Ticaret dengesinde daralma
- Stok/tüketim oranında kritik seviyede düşüş

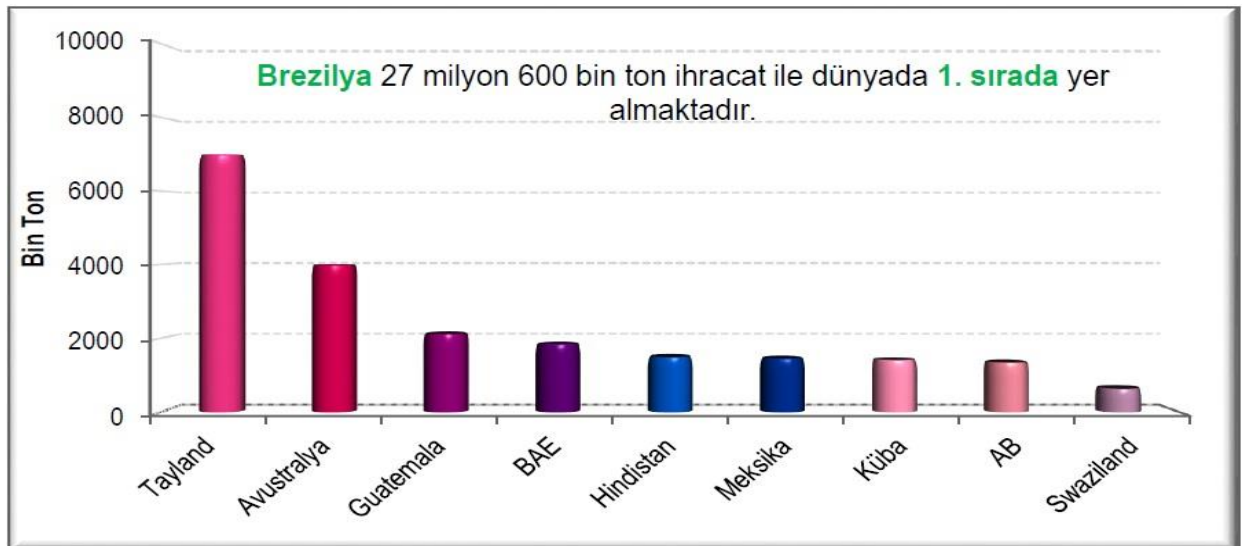
2016/2017 Döneminde Dünya Şeker piyasasının şekillenmesinde rol oynayan önemli ülkeler aşağıda gösterilmiştir.

Tablo: 1- 2016 Yılı Dünya şeker piyasasının şekillenmesinde rol oynayan önemli ülkeler

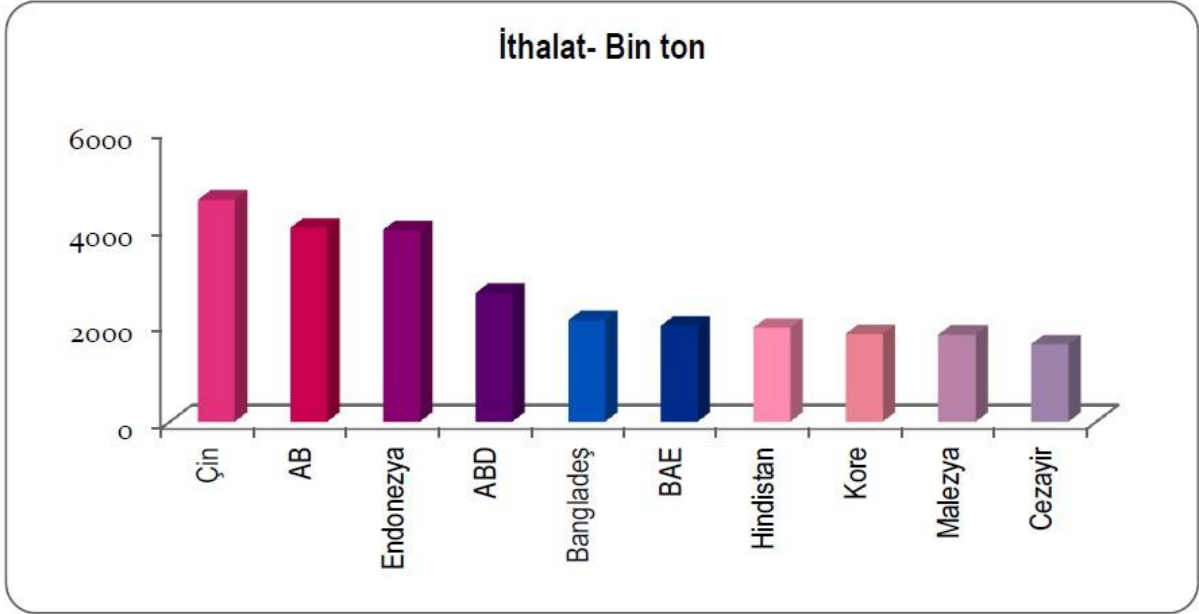
Dış ticaret rakamlarına baktığımızda ise en büyük ihracatçı 27.6 milyon ton ile Brezilya'dır. Daha sonra 7.7 milyon ile Tayland ve 3.9 milyon ton ile Avustralya gelmektedir.

Tablo: 2- 2017 Tahminlerine Göre İhracatta İlk 10 Ülke

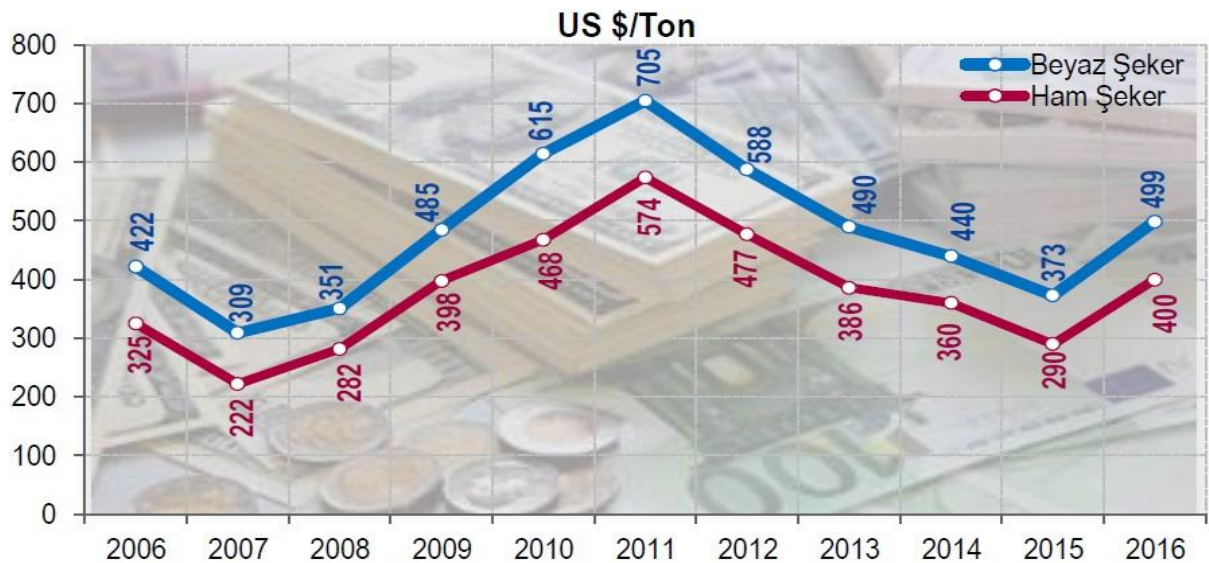
İthalat kısmında ise Çin Halk Cumhuriyeti 5.9 milyon ton şeker ithalatı ile en fazla şeker ithal eden ülke durumundadır. AB ülkelerine ve Endonezya 3.3 milyon ton ile ithalatta Çin'i takip etmektedir.

Tablo: 3- 2017 Tahminlerine Göre İhracatta İlk 10 Ülke

2016 yılında Dünya Beyaz Şeker Borsa Fiyatları 2012 yılından bu yana ilk defa Ekim ayında en yüksek seviyeye çıkmıştır. 2016 yılı sonunda gerçekleşen fiyatlar yılbaşına göre %30 daha yüksektir. Bunun sebebi 2016/2017 Pazarlama yılında şeker açığının(üretim-tüketim oranı) yükseleceği beklentisidir.

Tablo: 4- Son 10 Yıllık Beyaz Şeker ve Ham Şeker Fiyat Seyri

2015 yılı borsa fiyatları ortalaması ham şekerde \$/Ton 290 iken 2016 yılı ortalaması \$/Ton 400 olmuştur. Beyaz şeker fiyat ortalaması ise 2015 yılında \$/Ton 373 iken 2016 yılında \$/Ton 499 olmuştur.

1.2. TÜRKİYE ŞEKER SEKTÖRÜ

Şeker Fabrikaları, Türkiye Cumhuriyetimin ilk sanayi işletmelerindendir. Şeker fabrikası kurma çalışmaları ilk defa, Uşak'lı Molla Ömeroğlu Nuri (Şeker) adında bir çiftçi tarafından Uşak'ta başlatılmıştır. 6 Kasım 1925 tarihinde ilk Şeker Fabrikasının temeli atılmıştır.

Uşak'ta Şeker Fabrikası kurma çalışmaları devam ederken 22 Aralık 1925 tarihinde Alpullu Şeker Fabrikasının (Kırklareli) temeli atılarak onbir ayda fabrikanın montajı bitirilmiş ve 26 Kasım 1926 tarihinde fabrika işletmeye açılarak ilk Türk şekerı üretilmiştir. Uşak Şeker Fabrikası ise 17 Aralık 1926 tarihinde işletmeye açılmıştır.

Ayrı şirketler halinde kurulan Alpullu, Uşak, Eskişehir ve Turhal Şeker Fabrikaları (Tokat); tarımsal, teknik ve idari çalışmaların koordine edilmesi, sermaye kaynaklarının birleştirilmesi, şeker politikasının tek elden yürütülmesi amacıyla 6 Temmuz 1935 tarihinde, üç milli bankamızın eşit paylarla ortak oldukları tek bir şirket çatısı altında toplanarak, 22 milyon TL sermayeli Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. kurulmuştur.

Türkiye'de sakaroz kökenli ve nişasta kökenli olmak üzere iki tür şeker üretimi bulunmaktadır. Sakaroz kökenli olarak pancar şekerı üretimi yapılırken, nişasta kökenli olarak glukoz şurubu, izoglukoz, (yüksek fruktozlu mısır şurupları-HFCS) ve kristal fruktoz üretimi yapılmaktadır. Pancar Şekerı ve nişasta kökenli şeker (NBŞ) üreten şirketler aşağıda verilmiştir.

Tablo: 5- Pancar Şekerı Üreten Şeker Şirketleri

(Toplam Kapasite: 3.151.000 ton)		
Firma İsmi	Fabrika Sayısı	Statü
Türkşeker	25 Şeker Fabrikası	Kamu

Konya Şeker Fabrikası A.Ş.	2 Şeker Fabrikası	Pankobirlik
Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	2 Şeker Fabrikası	Pankobirlik
Amasya Şeker Fabrikası	1 Şeker Fabrikası	Pankobirlik
Adapazarı Şeker Fabrikası A.Ş.	1 Şeker Fabrikası	Özel
Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş.	1 Şeker Fabrikası	Özel
Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş.	1 Şeker Fabrikası	Özel

Tablo: 6- Nişasta Bazlı Şeker Üreten Şirketler ve İhraç Amaçlı Üretim Yapan Kota Kapsamında Yer Almayan Şirketler

NİŞASTA BAZLI ŞEKER ÜRETEN ŞİRKETLER 4634 Sayılı Şeker Kanunu Kapsamında Kota Tahsis Edilen Şirketler (Kapasite 990 Bin Ton)		
Firma İsmi	Şehir	Statü
Cargil Tarım ve Gıda San.Tic.A.Ş.	Bursa	Özel
Amylum Nişasta San. Ve Tic. A.Ş.	Adana	Özel
PNS Pendik Nişasta Sanayi A.Ş.	İstanbul	Özel
Tat Nişasta San. Ve Tic. A.Ş.	Adana	Özel
Sunar Mısır Entegre Tesis. San. Tic.	Adana	Özel
İhraç Amaçlı Üretim Yapan Kota Kapsamında Yer Almayan Şirketler (Kapasite 350 Bin Ton)		
Firma İsmi	Şehir	Statü
Ak Nişasta	Kırklareli	Özel
GSF Gıda Üretim San.Tic.	Sakarya	Özel
Ay Nişasta	Mardin	Özel
Beşan Nişasta	Gaziantep	Özel
Omnia Nişasta San. Tic. A.Ş.	Adana	Özel

Türkiye’de şeker sektörü bünyesinde; yedi adet pancar şekeri üreticisi ve beş adet nişasta bazlı şeker üreticisi olmak üzere birbirine rakip oniki şirket faaliyet göstermektedir. Sektörde ayrıca kota hakkı bulunmayan ve kota tahsis edilmeyen beş adet nişasta bazlı şeker üreten şirket bulunmaktadır. Beş Şirketin yıllık toplam üretim kapasitesi yaklaşık 350.000 ton olup, üretimlerinin tamamı ihraç edilmektedir.

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (TÜRKŞEKER); Sektörde 25 Şeker Fabrikasının yanı sıra 4 Alkol, 5 Makina, 1 Elektromekanik Aygıtlar, 1 Tohum İşleme Fabrikası ve 1 Şeker Enstitüsü ile 90 yıldır ülkemizin önde gelen kuruluşlarından. Özelleştirme Yüksek Kurulu’nun; (ÖYK) 20.12.2000 tarih ve 2000/92 sayılı kararı ile özelleştirme kapsamına, 12/08/2008 tarih ve 2008/50 sayılı kararı ile de özelleştirme programına alınmıştır.

Amasya Şeker Fabrikası A.Ş., Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş. ve Konya Şeker Fabrikası A.Ş. Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (“Pankobirlik”) bünyesinde özel şirket statüsündedir.

Pankobirlik; Pancar Ekicileri Kooperatifi ile Türkşeker’in ortak teşebbüsleriyle, pancar tarımının gelişmesi ve birim kooperatiflerin ekonomik ve teknik noksanlıklarını gidererek haklarının korunması amacıyla kurulmuş bir üst birliktir.

Daha önceleri Türkşeker’in Bağlı Ortaklığı statüsünde olan Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş. ve Adapazarı Şeker Fabrikası A.Ş.’deki Türkşeker’e ait kamu hisseleri özelleştirme programına alınmıştır. Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş. 2004 yılında Torunlar Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.’ye, Adapazarı Şeker Fabrikası A.Ş. ise S.S. Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi’ne satılmıştır. Keskinlik Gıda San. ve Tic. A.Ş. ise kuruluşundan buyana özel statüdedir.

Hammadde olarak mısır kullanan nişasta bazlı tatlandırıcılar doğrudan tüketilmemekte, daha çok şekerli ürünler sanayiinde girdi olarak kullanılmaktadır. Bu tatlandırıcıların başlıca kullanım alanları şekerlemeler, şekerli ve unlu ürünler, geleneksel tatlılar, dondurma, helva, reçel ve marmelat, alkollü ve alkolsüz içeceklerdir.

Türkiye’de halihazırda; 3 milyon 151 bin tonu pancar şekeri, 990 bin tonu nişasta bazlı şeker olmak üzere toplam 4 milyon 141 bin ton şeker üretim kapasitesi mevcuttur. Pancardan şeker üreten şirketlerin toplam günlük pancar işleme kapasitesi ise 155 bin 550 ton’dur. Pancar şekeri üretimine tahsis edilen kota ile gerçekleşen A kotası şeker üretim miktarları Türkşeker ve Özel Fabrikalar itibariyle aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo: 7- Kota- Üretim İlişkisi (Pancar Şekeri)

Pazarlama Yılı	Türkşeker			Özel Fabrikalar			Genel Toplam		
	Kota Bin Ton	Üretim Bin Ton	Üretim / Kota, %	Kota Bin Ton	Üretim Bin Ton	Üretim / Kota, %	Kota Bin Ton	Üretim Bin Ton	Üretim / Kota, %
2011/12	1249	1179	94	951	951	100	2200	2166	98
2012/13	1240	1165	94	961	942	98	2200	2112	96
2013/14	1231	1277	104	985	977	99	2216	2207	97
2014/15	1262	1066	84	998	975	98	2260	2055	91
2015/16	1251	1013	81	999	902	90	2250	1916	85
2016/17	1362	1362	100	1023	1022	99,9	2385	2383	99,9

2016/2017 pazarlama yılı için ülke toplam kotasında yapılan artış pancar şekeri üretimine de yansımış, pancar şekeri üretimi 2015/16 pazarlama yılına göre % 6 oranında artış ile 2 milyon 559 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işlenen pancar, üretilen şeker ile bazı teknik değerler aşağıda verilmiştir.

Tablo: 8- Türkiye'de Yıllar itibariyle Toplam Pancar Şekeri Üretimi

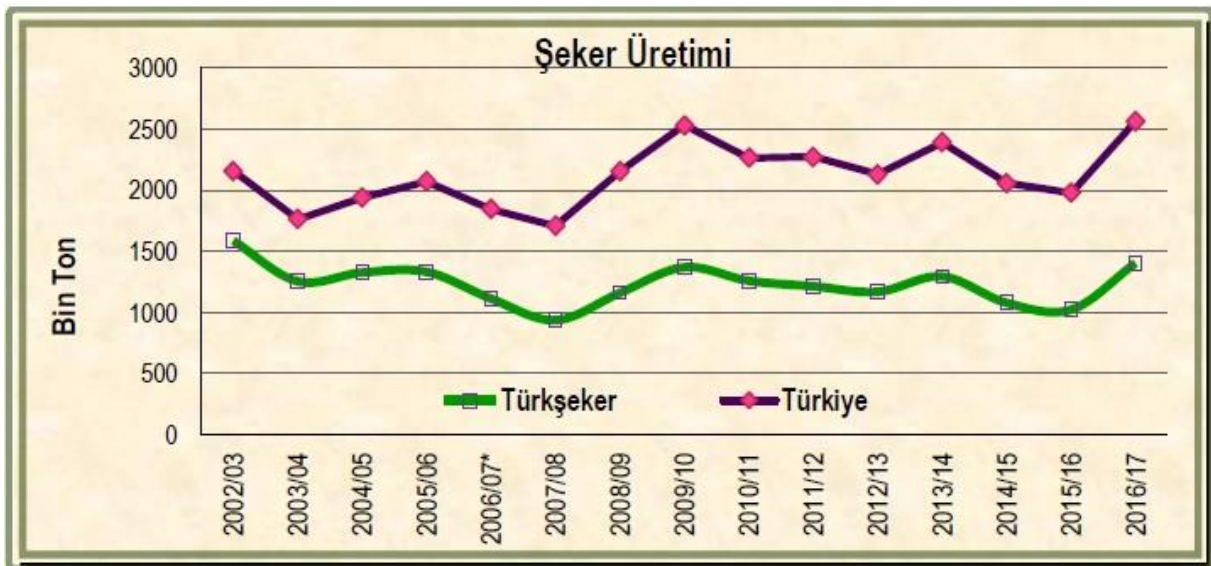
Yıllar	Kampanya Süresi, Gün	İşlenen Pancar Bin Ton	Üretilen Şeker Bin Ton
2011/12	88	15 642	2 270
2012/13	82	14 516	2 129
2013/14	94	16 036	2 390
2014/15	95	16 189	2 058
2015/16	90	15 419	1 976
2016/17	112	18 716	2 559

4634 sayılı Şeker Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önce Bakanlar Kurulu Kararı ile şeker fabrikası kurma izni alan 3 özel şeker fabrikasından Çumra Şeker Fabrikası 2004/2005 pazarlama yılında, Boğazlıyan ve Aksaray fabrikaları 2006/2007 pazarlama yılında üretim faaliyetlerine başlamışlardır. Bu durum; Sektördeki diğer şirketlerle birlikte Türkşeker'in kota ve üretim miktarlarında daralmaya, kampanya sürelerinin kısalmasına neden olmuştur.

Tablo: 9- Türkşeker'in Yıllar itibariyle Şeker Üretimi

Yıllar	Kampanya Süresi, Gün	İşlenen Pancar Ton	Üretilen Şeker Ton
2011/12	88	8 557 000	1 214 500
2012/13	80	8 130 000	1 169 900
2013/14	91	8 923 000	1 294 600
2014/15	90	8 896 000	1 079 800
2015/16	87	8 393 500	1 023 300
2016/17	116	10 617 000	1 404 000

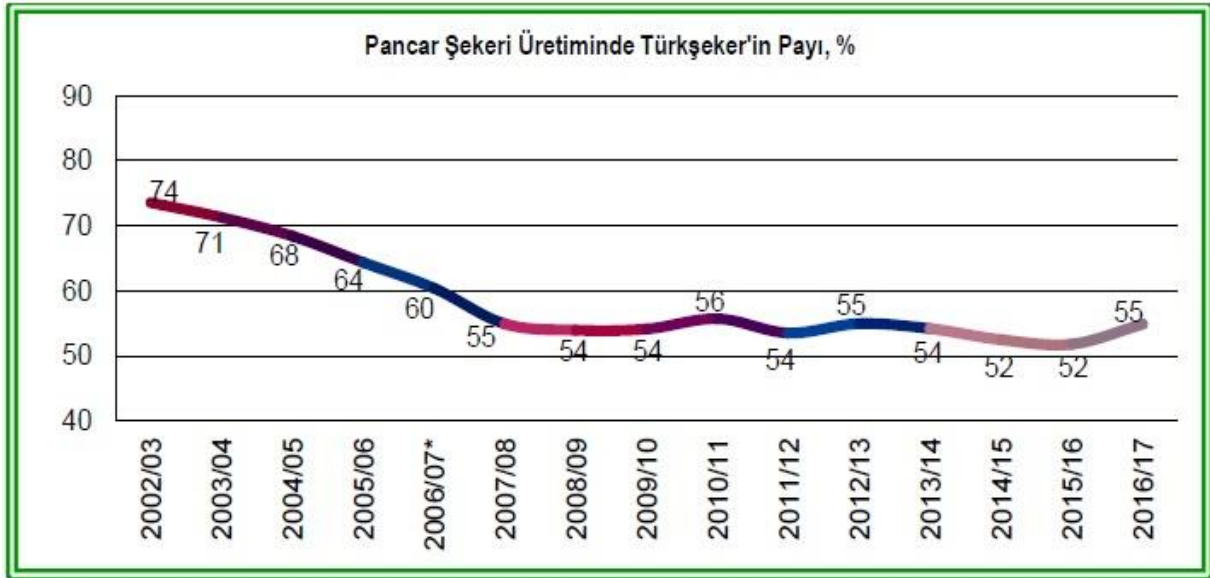
Tablo: 10- Şeker Üretimi, Bin Ton (Yıllar İtibariyle)

Türkşeker 2 milyon 36 bin ton şeker üretim kapasitesi ile; pancardan şeker üreten şirketler içerisinde % 65, toplam tatlandırıcı kapasitesi içinde % 49 paya sahip olup, günlük

pancar işleme kapasitesi 104 milyon 550 ton'dur. 2002/2003 pazarlama yılında Türkiye toplam pancar şekeri üretiminin % 74'ü Türkşeker tarafından üretilirken; bu oran toplam pancar üretimine paralel olarak son yıllarda % 52'lere kadar gerilemiştir. 2016/17 pazarlama yılında ise Türkiye'de üretilen toplam 2 milyon 559 bin ton pancar şekerinin % 55'i Türkşeker tarafından üretilmiştir.

Tablo: 11- Pancar Şekeri Üretiminde Türkşeker' in Payı

Şeker fabrikalarında kapasite kullanım oranları ve kampanya süreleri verimliliği doğrudan etkileyen önemli kriterlerdir. Şeker fabrikalarının optimum kampanya süreleri bölgelere göre 85 ile 130 gün arasında değişmektedir.

Şeker pancarı yayla bitkisi olması nedeniyle, daha ziyade rakımı 800 metrenin üzerinde olan tarıma uygun ekim alanlarında üretilmesi önem arz etmektedir. Deniz ikliminin hakim olduğu Alpullu, Susurluk ve Çarşamba Şeker Fabrikalarında üretilen pancarların şeker oranının düşük olması, pancar alım fiyatının pancar baz fiyatın altında gerçekleşmesi, alternatif ürün deseninin zenginliği ve getirisinin pancara göre yüksek olması gibi nedenlerle pancar üretimi son yıllarda önemli ölçüde azalmıştır.

Teknolojik özellikleri yüksek pancarın üretildiği Ağrı Şeker Fabrikasında ise; dekara pancar verimlerinin düşük, diğer tarımsal ürünlere verilen desteklerin yüksek ve köylerde yaşayan genç nüfusun şehirlere göç etmesinden dolayı pancar tarımında çalışan iş gücü temininde yaşanan zorluk v.b. sebeplerle pancar üretimi her geçen yıl azalmıştır. Bu

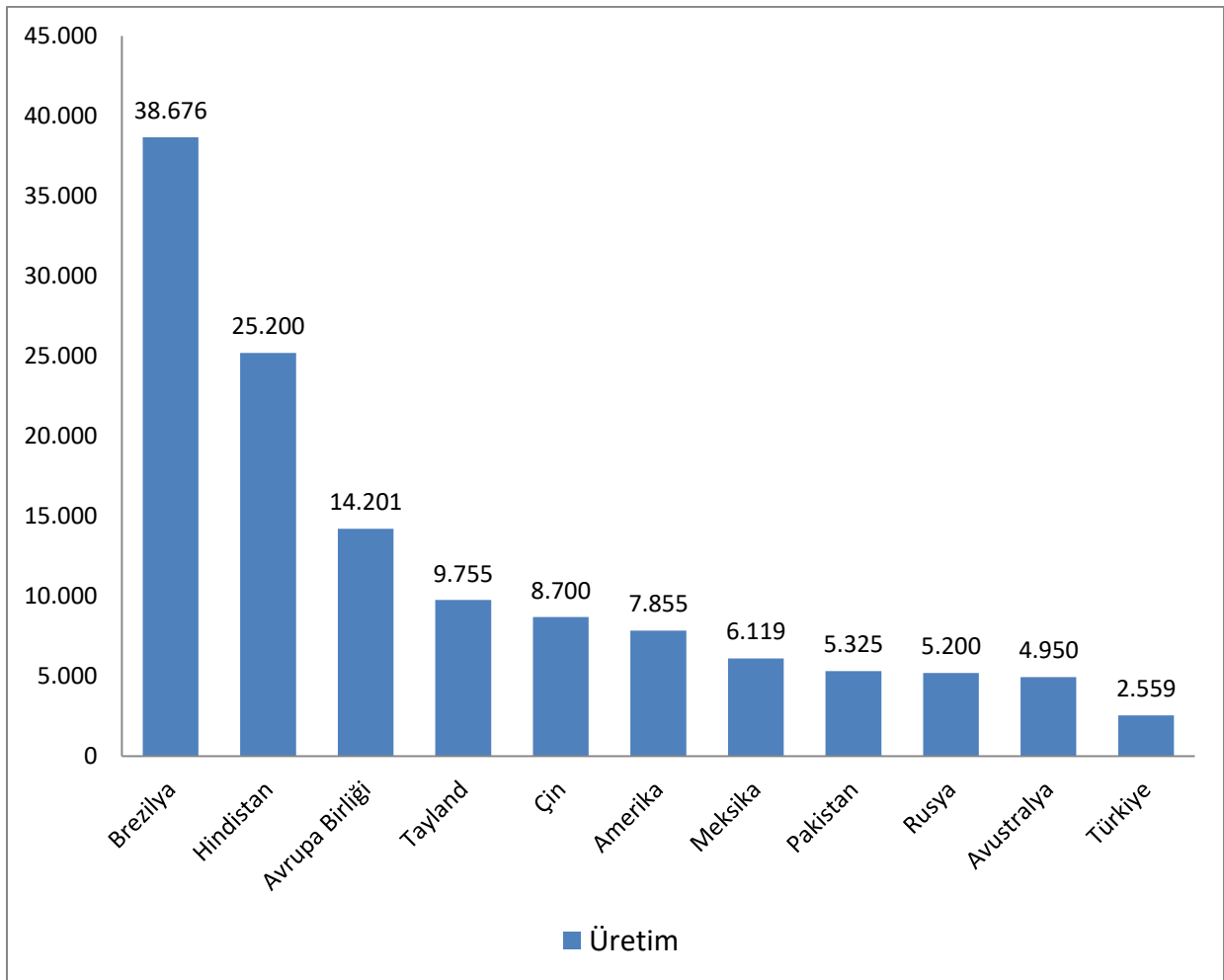
nedenlerle 2016/2017 üretim döneminde Türkşeker fabrikalarından; Ağrı, Alpulu, Çarşamba ve Susurluk fabrikalarında üretim yapılamamıştır.

1.3. DÜNYA VE TÜRKİYE ŞEKER SEKTÖRÜ KARŞILAŞTIRILMASI

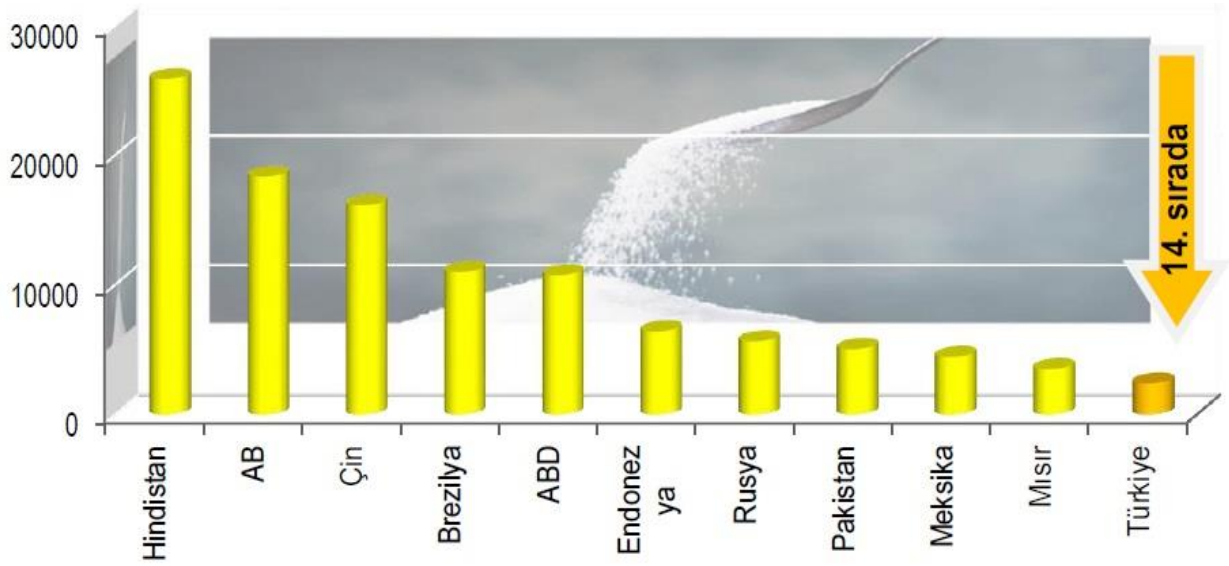
Önceki dönemde keskin bir şekilde düşen dünya şeker üretiminin 2016/17 döneminde 2,262 milyon ton, yani %1,36 oranında artarak 168,334 milyon tona ulaşması beklenmektedir.

Dünya şeker üretimindeki artışa rağmen, ihracatçı ülkelerin üretimlerindeki azalma nedeniyle dünya şeker ihracat hacminde daralma beklenmektedir. 2015/16 döneminde 58,955 milyon ton olan ihracat miktarının 2016/17 döneminde 58,250 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 12- 2016 yılı Dünya Şeker Üretimi

Tablo: 13- 2016/2017 Tahminlerine Göre Tüketimde ilk 10 ülke ve Türkiye(Bin Ton)

Ülkelerin kalkınma hızı arttıkça kişi başına şeker tüketimi de artmaktadır. Londra Şeker Haftası' nda açıklanan bir rapora göre global şeker tüketiminin 20 yıl sonra,99 milyon tondan 257 milyon tona çıkması, Asya' nın dünya şeker tüketimindeki payının % 40' dan % 49' a yükselmesi beklendiği ifade edilmektedir.

2016/17 döneminde dünya şeker tüketimindeki en yüksek büyüme oranının % 3,13 ile Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da gerçekleşmesi beklenmektedir. Tüketimdeki büyüme oranı dünya ortalamasının üzerinde olan Uzak Doğu ve Okyanusya' nın, Dünya toplam şeker tüketiminin % 22' sini gerçekleştirmesi beklenmektedir. Bölge % 2,83 büyüme oranı ile tüketimdeki büyüme oranı bakımından ikinci sırada yer almaktadır. Bölgedeki tüketim 1,062 milyon ton artarak 38,541 milyon tona yükselmiştir.

2. AFYONKARAHİSAR ŞEKER FABRİKASI

Afyon Şeker Fabrikası; Afyonkarahisar - Konya karayolunun 21. Km.'sinde 3.105.000 m2 arazi üzerinde kurulmuş ve ilk şeker üretimini 23.12.1977 tarihinde yaparak faaliyetine başlamıştır. Fabrika 85.000 m2 kapalı alana sahiptir. Coğrafi konum olarak ülkemizin Doğu - Batı, Kuzey - Güney istikametindeki şehirleri birbirine bağlayan kavşak noktasında bulunmaktadır. Bulunduğu konumdaki iklimin uygunluğu, polar varlığı yüksek kaliteli pancar üretimine uygun geniş tarım arazilerinin bulunması, büyük şehirlere olan yakınlığı, geniş pazarlama olanakları ve ulaşım imkânlarının çeşitliliği, limanlara olan yakınlığı sayesinde

Ülkemizdeki diğer şeker fabrikalarına göre oldukça avantajlı konumdadır. Ayrıca, kazanlarda kullanılan linyit kömürü yataklarına yakınlığı nedeniyle enerji üretim maliyeti konusunda da avantajlıdır. Fabrika konum itibari ile yatırım yapılabilecek en uygun noktada bulunmaktadır.

Kurulma kararı 1974 yılında alınan Afyon şeker Fabrikasının Türkiye şeker sanayiinde önemli bir yeri vardır. Afyonkarahisar şeker Fabrikası yerli mühendis ve işçi ile yerli teknoloji ile kurulan ilk fabrikadır. Bütün projeleri Türk mühendisleri tarafından yapılmış, elik konstrüksiyonu Karabük Demir elik Fabrikası’nda imal edilmiştir.

şeker fabrikalarının ihtiyaç duyduğu makinelerin imalatı için fabrikaya makina fabrikası entegre edilmiş olup, bu fabrikada yalnızca şeker fabrikalarına değil endüstrideki birçok alana da hizmet verilmektedir.

Fabrika; zelleştirme Yüksek Kurulu (YK)’nın 12.08.2008 tarihli ve 2008/50 sayılı Kararı ile Türkşeker şeker Fabrikalarının Coğrafi Bazlı Portföy Grupları halinde “Satış” yöntemi ile özelleştirilmesi kapsamında zelleştirme programına alınmıştır. Hâlihazırda zelleştirme çalışmaları devam etmektedir.

Fabrikada ihtiyaç duyulan enerjinin karşılanması amacıyla 2 adet 100 ton/saat buhar kapasiteli VKW marka pulverize katı yakıt yakma teknolojili kazan, elektrik üretimi için her biri 6 MW gücünde 2 adet trbın bulunmaktadır.

Fabrika su ihtiyaı fabrika sahasında açılan 5 adet derin kuyudan sağlanmakta ve oluşan atık sular; 4800 m3/gün kapasiteli anaerobik arıtma tesisinde arıtıldıktan sonra pancar yüzdürmede tekrar kullanılmaktadır.

Fabrika; İşyeri açma ve çalışma ruhsatı, İşletme Kayıt Belgesi, evre İzni, Otoprodüktör lisansı gibi mevzuat gereği alınması zorunlu olan tüm belgelere sahiptir. Bununla birlikte FSSC 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi kurulmuş ve sürekli geliştirilmektedir.

2017/2018 kampanya dönemi itibari ile günlük pancar işleme hedef kapasitesi 8.000 ton/gün’dür

Aşağıdaki tabloda Afyon şeker Fabrikasında son 7 yılda işlenen pancar ve üretilen şeker miktarları verilmiştir.

Tablo: 14 - Son 7 Yılda İşlenen Pancar Ve Üretilen Şeker Miktarları

DÖNEM	İŞLENEN PANCAR	SÜRE (GÜN)	GÜNLÜK KAPASİTE	ÜRETİLEN ŞEKER (TON)
2010/2011	734.000	103	7.126	105.125
2011/2012	615.500	98,5	6.548	92.936
2012/2013	759.000	105	7.229	116.560
2013/2014	875.500	118	7.404	131.150
2014/2015	778.000	97	8.021	100.360
2015/2016	746.000	95	8.065	89.350
2016/2017	1.027.000	144	7.235	137.310
2017/2018	926.000*	118*	8000*	134.000*

2.1. ZİRAİ FAALİYETLER

Tablo: 15- Pancar Üretimine Ait Son Beş Yıllık İstatistiki Bilgiler(Afyonkarahisar)

Yıllar	Taahhüt (Ton)	Ekim (Da)	Bedeli Ödenen (Ton)	İşlenen (Ton)	Verim(Bedeli Ödenene Göre)(Kg/Da)
2012	759.000	138.700	703.119	694.000	5.069
2013	800.000	147.100	760.254	750.500	5.168
2014	810.000	147.650	780.630	778.000	5.287
2015	819.000	127.000	608.714	593.000	4.793
2016	861.000	110.425	804.181	730.000	7.283

(*)Tahmini değerlerdir

Tablo: 16- 2016 ve 2017 yılında üretilen pancar, üretici ve üreticilere ödenen pancar bedeli (Afyonkarahisar)

Yıl	Pancar Eken Üretici Sayısı	Taahhüt (Ton)	Ekim (Da)	Bedeli Ödenen (Ton)	Pancar Taban Fiyatı (Ton/TL)	Ödenen Avans (TL)	Toplam Ödenen Miktar (TL)
2016	3971	861.000	110.425	804.181	190,00	52.815.997,00	161.620.305,00
2017	4446	910.000	136.602	840.000*	210,00	43.759.000,00	-

(*)Tahmini değerlerdir

2.2. SATIŞ / PAZARLAMA

Afyon Şeker Fabrikasının 31.12.2016 tarihi itibari ile net dönem kârı 4.679.546,41 TL olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında 137.310 ton şeker üretilmiş olup, fabrikanın şeker üretim maliyeti ise 2,3694 TL/Kg. olarak gerçekleşmiştir. Fabrikanın 2016 yılında ülke ekonomisine katkısı 253,5 Milyon TL'dir. 01.01.2016 - 31.12.2016 tarihleri arasında fabrikanın şeker satışı 84.770,250 ton, melas satışı ise 35.689 ton 'dur. Şeker satış fiyatı 28.06.2017 tarihi itibari ile (KDV hariç.) 2,79 TL/Kg.; melas satış fiyatı. (KDV Hariç) 400 TL/ton'dur.

Mevcut kazan teknolojisinin ve aşırı enerji tüketen makine ve teçhizatla yapılacak yenilemeler ile fabrika günlük pancar işleme kapasitesinin 10.000 - 12.000 ton/gün'e çıkarılması halinde şeker üretim maliyetinin çok daha aşağıya çekilebileceği düşünülmektedir.

Fabrikada hâlihazırda sadece kristal şeker üretimi yapılmakta ve 50 Kg.'lık torbalarda piyasaya sürülmektedir. Fabrika arazisinin genişliği yeni üretim için yatırım yapmaya olanak sağlamaktadır. Ayrıca, fabrika konum itibari ile şehirlerarası yolların kesişme noktasında olduğu gibi ihracat yapılabilecek limanlara ve hava alanlarına da en yakın fabrikadır. Ankara, İzmir, Antalya, İstanbul gibi neredeyse ülke nüfusunun yarısının yaşadığı şehirlere yakınlığı ile yüksek pazarlama potansiyeli bulunmaktadır.

Üretimi yapılan ürün çeşitliliğinin artırılması ile fabrika bütün yıl çalışır hale getirilebilecektir. Şeker üretiminin yan ürünü olan melastan fabrika sahasında yapılacak yeni bir yatırımla üretilen etil alkol ve biyo etanolün pazarlama imkânı oldukça yüksektir.

Hâlihazırda üreticiye doğrudan dökme olarak verilen yaş pancar posasından fabrikada paketleme ve küspe kurutma işlemi yapılarak elde edilecek küспенin besicilik sektörünün oldukça yaygın olduğu bölgede pazarlama sorunu olmayacaktır.

Türkiye'deki şeker fabrikaları kar zarara durum grafiği aşağıda verilmektedir. Bu tabloya baktığımızda toplamda 2015 ve 2016 yılında Türkiye'deki şeker fabrikalarında zarar edildiği görülmektedir. Bu 25 fabrikanın 12 tanesi kar, 13 tanesi zarar eder iken ilimiz Afyonkarahisar'da bulunan fabrika hem 2015 hemde 2016 yılında kar eden fabrikalar arasında yer almıştır.

Tablo: 17- Şeker Fabrikalarının Kar ve Zarar Durumları

ŞEKER FABRİKALARI	2015 KÂR VEYA ZARARI TL	2016 KÂR VEYA ZARAR TL
Afyon	12.833.693,70	4.679.442,57
Ağrı	-28.697.318,25	-27.746.439,81
Alpullu	-16.767.188,86	-18.972.794,88
Ankara	-363.266,38	-1.866.185,13

Bor	1.319.224,75	9.646.976,56
Burdur	3.935.900,31	5.564.242,29
Çarşamba	-16.737.182,54	-17.297.870,91
Çorum	10.560.546,83	11.422.293,27
Elazığ	-6.618.102,76	-7.751.331,97
Elbistan	-765.409,17	881.021,98
Erciş	-4.321.018,51	-9.733.363,70
Ereğli	19.789.873,79	17.277.448,30
Erzincan	-5.282.051,85	-3.281.023,04
Erzurum	-5.813.694,80	-3.257.315,61
Eskişehir	17.433.199,41	9.666.369,24
Ilgın	9.668.301,59	19.654.612,25
Kars	-6.121.824,36	-5.981.970,37
Kastamonu	-1.853.101,46	-3.061.445,96
Kırşehir	-7.833.530,18	13.866.643,31
Malatya	-2.494.130,17	789.193,38
Muş	-5.187.350,59 -	-4.732.119,19
Susurluk	-25.380.415,57	-26.458.958,83
Turhal	9.015.108,21	9.187.193,69
Uşak	-868.541,57	-1.295.616,87
Yozgat	-37.007.608,67	617.716,93
Toplam	-87.555.887,10	-28.183.282,50
Şeker Enstitüsü	-2.800.925,88	-3.711.874,37
Genel Toplam	-90.356.812,98	-31.895.156,87

2.3. PERSONEL DURUMU

Afyon Şeker Fabrikası; Afyonkarahisar ilinde ekonomiye en yüksek katkı yapan kurumlar arasında yer almaktadır. Dolayısıyla Afyonkarahisar için hayati önem taşımaktadır. Afyonkarahisar sahip olduğu genç ve eğitilmiş nüfus yapısı ile eleman temininde güçlük çekilmeyecek illerin başında gelmektedir. Bu nedenle fabrikada yapılabilecek yeni yatırım veya kapasite geliştirme çalışmalarında miktar, kalite ve ücret bakımından eleman temininde güçlük çekilmeyecektir. Aşağıdaki tabloda fabrikamızın personel profili verilmiştir.

Tablo:18 - Personel Bilgileri

STATÜSÜ	SAYISI
MEMUR	60
DAİMİ İŞÇİ	218
MEVSİMLİK İŞÇİ	91
TAŞERON (12 AY)	198
TAŞERON (PANCAR İŞLEME DÖNEMİ)	497

3. ÖZELLEŞTİRME İLE İLGİLİ BİLGİ BEKLENTİLERİ

- Özelleştirme sürecine ne zaman başlanması planlanmaktadır?
- Özelleştirme fiyatının ne olması öngörülmektedir?
- Özelleştirmeye uzun vadeli ve düşük faizli kredi imkânı sağlanacak mı?
- Özelleştirme sürecinde alım yapan firma/kişi için taksitlendirme imkânı olacak mı?
- Şeker pancarı üreten çiftçi için kota belirlenip bu kotada alım garantisi uygulanmakta; bu süreç aynı şekilde özelleştirmeden sonra da devam edecek mi?
- Özelleştirme sürecinden sonra üretilen şekerin pazarlanmasında serbest piyasa mı uygulanacak ya da devlet alım garantisi sunacak mı?
- Şeker üretiminde dünya ile kıyaslama yapıldığında ülkemizdeki şeker birim fiyatı dünya ortalamasına göre yüksektir. Bunun en önemli nedeni; dünyada şeker üretimi şeker kamışından yapılırken ülkemizde daha maliyetli olan şeker pancarından yapılmaktadır. Özelleştirme sonrası şeker üretimi şeker pancarından üretilmeye devam edecek mi?

- Mevcut şeker fabrikasının il merkezi ve ilçelerinde bulunan bütün taşınır ve taşınmaz varlıkları özelleştirmeye dâhil edilecek mi?
- Fabrikada bulunan makine fabrikası da özelleştirmeye dâhil edilecek mi?
- Fabrika içerisinde bulunan tüm demirbaşlar satış işlemine dâhil edilecek mi?
- Özelleştirme sırasında stoklarda bulunan mamul ve yarı mamul ürünler satış işlemine dâhil edilecek mi?
- Özelleştirme sonrası pancar alım fiyatları nasıl belirlenecek?
- Özelleştirme sürecinden sonra devletin şeker ithalat politikası nasıl olacak?
- Fabrikada istihdam edilmiş olan kadrolu memur ve daimi işçilerin satış sonrası tazminatları kim tarafından ödenecek?